

Förslag till handlingsplan för utvecklingen av amatörradion i Sverige

Sammanfattning

Med både mycket aktivt DX-ande, och DX Supply:s amatörradiorelaterade verksamhet, som utgångspunkt ser vi en dystert bild som tornar upp sig för amatörradion i Sverige. Medelåldern bland radioamatörer är närmare 60 år, QTC har kraftigt tappat läsvärdet, ledande annonsörer lämnar QTC, radioklubbarna kämpar för sin överlevnad med mera. SSA organiserar ca 40 % av Sveriges radioamatörer. SSA har en särställning inom amatörradion och finansiella muskler att vända utvecklingen. Denna handlingsplan ger förslag på hur denna trend kan brytas.

Bakgrund - nulägesbild

DX Supply startades år 2009 för att göra högklassig amatörradioutrustning tillgänglig i Skandinavien. Med åren har den filantropiska delen ökat för att bidra till att utveckla vår fantastiska hobby. Vi har stöttat större DX-peditioner, lyft våra SM-behov samt få upp deras ögon för att komma hit och föreläsa. Vi har medverkat i många "loppisar", skrivit flera långa tekniska artiklar i QTC om SDR under 2015/2016, hållit föredrag och annonserat flitigt i QTC. En bra insyn i hur ungdomar ser på hobbyn idag, vilket stöd de får vid certifikatkurser, har vi också fått sista året. Genom ett mycket aktivt DX-ande sista 5-7 åren, och nu nyligen även contesting, har vi träffat många av de aktiva radioamatörerna i Skandinavien och utväxlat erfarenheter. Genom DX Supply har vi pratat och träffat många av de över tusentalet aktiva amatörradiokunderna. Denna bas har legat till grund för detta inlägg.

Någon officiell statistik för gruppen radioamatörer i Sverige finns inte längre mig veterligen. Antalet radioamatörer i Sverige verkar ha legat på en konstant nivå sista åren (~ 12 000 st). Helt klart är dock att medelåldern bland radioamatörer har fortsatt stiga och är kanske en bit över 60 år. Med nuvarande rekrytering av nya radioamatörer (ca 100-150 per år) lär svensk amatörradio vara utplånad om mindre än tjugo år. SSA med tidningen QTC företräder en betydande minoritet av Sveriges radioamatörer eller knappt 5000 stycken.

SSA med tidningen QTC är den som samlade kraften för Sveriges radioamatörer som skall verka för medlemmarnas intressen (internationellt och nationellt) och främja utvecklingen av föreningens verksamhet och amatörradiohobbyn. I stadgarna står inledningsvis att SSA skall "vidga kunskaperna om radioteknik och radiokommunikation... "och "... aktivt intressera ungdomar för amatörradio". Gissningsvis är QTC den kanal som når flest medlemmar. Hur verkar då styrelsen i SSA för att uppnå syftet med SSA?

I senast QTC nr 4 listas SSA:s verksamhetsplan för 2017. I stort är den en kopia av stadgarna. Inga konkreta mål med verksamheten nämns (något som säkert inte avviker från tidigare år). Ekonomin är god med nettotillgångar i likvida medel på närmare 4,5 miljoner kronor. *Anmärkningsvärt är dock att möteskostnaderna, sista 5-6 åren, stigit till närmare 250 000 kr eller 10 % av verksamhetens kostnader!*

I både QTC och på hemsidan har arbetet med PTS frekvent sista året lyfts fram och verkar vara en av SSA:s huvudaktiviteter. Säkerligen är detta, och har varit, mycket tidskrävande och vad vi förstår tagit stor del av ordförandens tid och varit berättigad. Frågan som dock kan ställas är om detta är rimligt - får SSA kostnadstäckning för allt detta arbete som ledning och styrelse gör? SSA utför, på mandat vad vi förstår, ett myndighetsarbete (exempelvis gör organisationen Sportfiskarna motsvarande "myndighetsarbete" för Naturvårdsverket och får ca 20 miljoner årligen för detta arbete).

QTC och hemsidan är utåt mediekanalerna för SSA:s verksamhet. QTC har dock en enligt vårt tyckande mer och mer fått karaktären av ett magasin för kåserier av artiklar kring, eller allt oftare, med svag koppling till amatörradion. Eller nostalgiska tillbaka blickar från 60 eller 70-talet. Antalet djupare tekniska artiklar med ingående tekniska analyser, mätresultat eller utvärderingar är mycket få med undantag från Tillmans produktöversikter. Contestspalten har gått i stå efter att redaktören slutat. Helsidor i QTC tillägnas avlidna radioamatörer och hemsidan utmärker sig på första sidan med gratulationer till alla som fyllt år och bilder av QSL från en svunnen tid. Spalten för kortvågslyssning är framträdande. Flera artiklar i QTC och på hemsidan tillägnas dock vissa riktade ungdomssatsningar framför allt i SK3-regionen och som fått stöd av SSA. DX-spalten kämpar återigen frenetiskt vidare med spännande inslag. Ett annat ljus i mörkret är SSA:s kansli som utmärker sig för utmärkt service. Kan vi exploatera denna resurs än mer? Till förnyelsen av vår hobby?

I samband med att nya styrelsen tillträdde våren 2015 ändrades plötsligt, utan någon förvarning, annonspriserna för QTC radikalt. De ledande radiohandlarna hade inte informerats i förväg. Inte heller den tidigare annonsredaktören där det undre många år funnits en samsyn om läsvärdet av radioannonser och vettiga prisnivåer. Bland annat DX Supply har sedan dess valt att sluta annonsera i QTC. Under hösten 2016 slöt däremot SSA ett längre annonsavtal med Conrad om 10 % medlemsrabatt.

"Loppismötena" landet runt är en trevlig sammankomst för många att träffas under trevliga former. För leverantörerna har den kommersiella delen av loppismötena blivit helt obetydlig. Försäljningen på sista SSA:s årsmöte 2016 i Täby var under 4000 kr för flera av utställarna och en riktig förlustaffär. Eskilstuna utmärker sig fortfarande som den största mötesbegivenheten för alla som vill träffas (över 1000 deltagare) och sälja gammalt "radioskrot". Radioklubben i Eskilstuna gör en imponerande insats med radiomässan.

Verksamheten på radioklubbarna landet runt verkar svikta rejält, med 10-20 medlemmar per möte i bästa fall, och flera klubbar har ingen lokal. Tack vare några eldsjälar tar några klubbar initiativ till att rekrytera nya medlemmar med kurser. Enligt sista QTC tillkom 99 nya amatörradiosignaler i år. Exempelvis SK0QO i höstas med 16 st kursdeltagare varav 4-6 ungdomar. Mindre elektronikbyggsatser fanns att tillgå. Dock ingen riktig radiobyggsats med sändare. Något stöd från SSA, för någon ungdomssatsning, fick SK0QO inte vad vi förstår. Glädjande däremot är att IARU:s ungdomssatsning får stöd av SSA men den omfattar endast två personer.

Samtidigt i bjärt kontrast tar SK7AX initiativet att anordna DX-Match där huvudsakligen Sveriges aktiva DX-are träffades även om flera från LA deltog. En fortsättning på Lake DX-Vetterns DX-möten. Närmare 100-deltagare kom dit och föredragshållarna höll mycket hög klass och föredragen var relevanta för oss som är riktigt aktiva DX-are eller contesters. Ett mycket professionellt arrangemang!

Tittar vi på USA så satsar SSA:s motsvarighet ARRL mycket på att vara del av en samhällsnytta i form av sambandstjänster vid samhällskatastrofer. Finns även här en potential att utveckla för SSA med t e x ett utvecklat samarbete med MSB och FRO?

Vill vi som är aktiva inom svensk amatörradio att denna utveckling skall fortgå? Är inte denna fantastiska hobby värd ett bättre öde än en långsam "sotdöd"?

Förslag till handlingsplan för svensk amatörradio

SSA med ekonomiska handlingskraft behöver påbörja ett förnyelsearbete och vända flera negativa trender för svenska amatörradio. Här är ett förslag till hur detta skulle kunna ske.

1. Visioner, mål och prioriterade insatser för 2017-2021. Bildandet av en arbetsgrupp av 5-7 aktiva radioamatörer i Sverige.

Gruppen får SSA:s mandat att utarbeta och visioner, mål och prioriterade insatser för kommande 5 åren för svensk amatörradio. SSA:s får utse en medlem i gruppen. SSA:s ordförande får mandat att utse gruppen efter kontakter med ledande radioklubbar och aktiva "eldsjälar" som utmärkt sig för att vilja göra något för svensk amatörradio. SSA skjuter till en resebudget om 50.000 för arbetet kommande året. Till nästa årsmöte 2018 skall ett utkast finnas framme.

2. Kvalitetshöjning av QTC och SSA:s hemsida.

För att snabbt, i det korta perspektivet, påbörja en kvalitetshöjning av QTC behöver författare arvoderas. SSA bör också tillsätta en liten arbetsgrupp som tittar på hur t e x QST i USA gjort för att öka intresset mot målgrupper som ungdomar med återkommande frågespalter och teknikbeskrivningar av olika projekt som gör att de snabbt kommer igång.

3. SSA:s valberedningsprocess och arvodering av ledamöter.

SSA bör titta på hur processen för valberedningens arbete, dess riktlinjer, och vilka framtida kompetensprofiler på ledamöter skall gälla. Skall arbetet i styrelsen vara oavlönat? En trend i många andra föreningar (ex seglingsklubbar) är att arvodera arbetet (om än sparsamt). Detta sätt har, som vi själv erfarit, hjälpt till att höja engagemang och kvalité i styrelsearbetet i många föreningar.

4. Se över dagens annonspriser.

DX Supply anser att dagens upplägg med annonspriser och "ramavtal" med större elektronikdijor gagnar inte läsvärdet av QTC. Snarare tvärtom. Prissättningen slår undan benen för svenska amatörradiohandlare och den nära tillgången till amatörradioutrustning för svenska amatörradiomarknaden riskerar att försvinna helt. Speciellt de som står för hobbyns teknikförnyelse.

5. Stötta nya ungdomar ännu mer i hela Sverige.

Vi tycker att SSA skall kunna ge finansiellt stöd till engagerade klubbar som jobbar med ungdomsrekrytering till amatörradiohobbyn över hela landet. Även att "låna ut" eller skänka en första bra radiobyggsats när de går kurser. Andra ungdomssatsningar som Contest utbildning bör få ett finansiellt stöd.

6. Ge stöd till nya framåt riktande initiativ som utvecklar hobbyn

Initiativ som DX-match bör stödjas ekonomiskt av SSA (exempelvis resestöd till föredragshållarna). Borde inte Sverige en gång per år ha ett riktigt Amatörradio-Konvent som Friederichshafen eller Dayton? Med spännande föreläsningar och utställare.

Finansieringen av ovan arbete med handlingsplanen och dess införande

SSA har en god ekonomi kan utan större påverkan på det egna kapitalet finansiera ovan insatser. Alternativt genom att SSA ser över de höga möteskostnaderna (250 000 kr) som skenat iväg och som verkar orimligt höga i förhållande till verksamhetskostnaderna. SSA bör, vid lämplig tidpunkt, inleda nya förhandlingar med PTS om att få skälig ersättning för myndighetsarbetet.

Vi vill tacka alla som bidragit med värdefulla synpunkter till att utveckla inlagan. PÅ SSA:s medlemsforum och andra forum hoppas vi föra diskussionen vidare kring hur vi kan utveckla hobbyn och eventuella kommentarer på detta inlägg.

Sollentuna den 12 april 2017

SM0HRP och ledningen för DX Supply AB